

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ
ІНСТИТУТ ГЕОГРАФІЇ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (м. Варна, Болгарія)
ТЕХАСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ОСТІНІ (м. Остін, США)
ВИЩА ШКОЛА КУЯВСЬКА (м. Влоцлавек, Польща)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

III Міжнародної науково-практичної конференції

«ГЕОГРАФІЧНА НАУКА ТА ОСВІТА: ПЕРСПЕКТИВИ Й ІННОВАЦІЇ»

19-20 жовтня 2023 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ
ІНСТИТУТ ГЕОГРАФІЇ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (м. Варна, Болгарія)
ТЕХАСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ОСТІНІ (м. Остін, США)
ВИЩА ШКОЛА КУЯВСЬКА (м. Влоцлавек, Польща)

TEXAS
The University of Texas at Austin

КУЯВСЬКА ВИЩА ШКОЛА
у Влоцлавку

«ГЕОГРАФІЧНА НАУКА ТА ОСВІТА: ПЕРСПЕКТИВИ Й ІННОВАЦІЇ»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

19-20 жовтня 2023 року

Переяслав – 2023

УДК 910.1+37]:001.895(082)

Г 35

*Схвалено та рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Університету Григорія Сковороди в Переяславі
(Протокол №2 від 28.09.2023 р.)
і рішенням вченої ради
Інституту географії Національної академії наук України
(Протокол №8 від 25.10.2023 р.)*

Географічна наука та освіта: перспективи й інновації : зб. матеріалів ІВІ Міжнар. наук.-практ. конф., Переяслав, 19-20 жовт. 2023 р. / [редкол.: Коцур В. В., Руденко Л. Г., Маруняк Є. О. та ін.]. – Переяслав (Київ. обл.), 2023. – 246 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Коцур Віталій – доктор істор. наук, професор (співголова);
Руденко Леонід – доктор геогр. наук, професор, академік (співголова);
Маруняк Євгенія – доктор геогр. наук, ст. наук. спів.;
Топузов Олег – доктор пед. наук, професор, академік;
Крачунов Хрісто – Ph D (Болгарія);
Секелі Владимир – Ph D (Словаччина);
Воловик Людмила – канд. геогр. наук, доцент;
Лісовський Сергій – доктор геогр. наук, ст. наук. спів.;
Носаченко Володимир – канд. пед. наук, доцент (відповідальний секретар);
Чехній Віктор – канд. геогр. наук, ст. наук. спів.

У збірнику представлено матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Географічна наука та освіта: перспективи й інновації», які присвячено дослідженню актуальних питань сучасної географічної науки та освіти, обговоренню потенціалу географічної науки щодо реагування на нові політики, ідеї, практики, які формуються на глобальному рівні та в ЄС у відповідь на основні виклики XXI ст., насамперед про наслідки російської агресії на людський капітал, поселенську мережу, природу і господарство України, міграційні процеси, загострення екологічної кризи внаслідок повномасштабного вторгнення росії.

Тексти представлено в авторській редакції. Редколегія може не поділяти ідеологічні переконання та наукові погляди авторів. За зміст, авторську позицію та достовірність наведених у статтях фактів і цитувань відповідальність несуть автори.

© Університет Григорія Сковороди
в Переяславі
© Інститут географії НАН України

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
HRYHORII SKOVORODA UNIVERSITY IN PEREIASLAV
INSTITUTE OF GEOGRAPHY OF THE NAS OF UKRAINE
INSTITUTE OF PEDAGOGY OF NAPS OF UKRAINE
INTERNATIONAL ASSOCIATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT (Varna, Bulgaria)
UNIVERSITY OF TEXAS AT AUSTIN (Austin, USA)
CUIAVIAN UNIVERSITY (Wloclawek, Poland)**

**КУЯВСЬКА ВИЩА ШКОЛА
у Влоцлавку**

«GEOGRAPHICAL SCIENCE AND EDUCATION: PROSPECTS AND INNOVATIONS»

**COLLECTION OF MATERIALS
III INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCES**

October, 19-20, 2023

Pereiaslav – 2023

*Approved and recommended for printing by the decision of the Academic Council
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
(Proceedings №2 from September 28, 2023)
and the decision of the Academic Council
Institute of Geography of the National Academy of Sciences of Ukraine
(Proceedings №8 from October 25, 2023)*

Geographical Science and Education: Prospects and Innovations: Coll. Materials III International Scientific-Practical Conf., Pereiaslav, October 19-20, 2023 / [editors: Kotsur V. V., Rudenko L. G., Marunyak E. A. and others]. – Pereiaslav (Kyiv region), 2023. – 246 p.

EDITORIAL BOARD:

Kotsur Vitalii – *Doctor of Historical Sciences, Professor (co-chair);*
Rudenko Leonid – *Doctor of Geographical Sciences, Professor, Academician (co-chair);*
Maruniak Eugenia – *Doctor of Geographical Sciences, Senior Research Fellow;*
Topuzov Oleh – *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician;*
Krachunov Khristo – *Ph.D. (Bulgaria);*
Sekeli Vladymyr – *Ph.D. (Словацчина);*
Volovyk Liudmyla – *Ph.D., Associate Proffesor;*
Lisovskyi Serhii – *Doctor of Geographical Sciences, Senior Research Fellow;*
Nosachenko Volodymyr – *Ph.D., Associate Proffesor (executive secretary);*
Chekhonii Viktor – *Ph.D., Senior Research Fellow.*

The collection presents the materials of the III International Scientific and Practical Conference «Geographical Science and Education: Prospects and Innovations», which are devoted to the study of current issues of modern geographical science and education, discussion of the potential of geographical science to respond to new policies, ideas, practices and in the EU in response to the major challenges of the 21st century, primarily about the consequences of russian aggression on human capital, the settlement network, nature and economy of Ukraine, migration processes, and the aggravation of the environmental crisis as a result of russia's full-scale invasion.

The texts are presented in the author's edition. The editorial board may not share the ideological beliefs and scientific views of the authors. The authors are responsible for the content, author's position and authenticity of the facts and citations given in the articles.

© Hryhorii Skovoroda University
in Pereiaslav
© Institute of Geography of the
National Academy of Sciences of Ukraine

важливість підтримки умов існування біорізноманіття кожного краю.

Цікавими є висновки спостереження за інтегрованим уроком на тему: «Якою буває погода?», яка тісно пов'язана з попередньою темою, де п'ятикласники вивчали властивості повітря. Тип навчального заняття – урок засвоєння нових знань, побудований відповідно до структури даного типу. На уроці використані інтерактивні методи та вправи, які покращили якість запам'ятовування нового матеріалу. Діти з захопленням слухали інформацію вчителя, швидко й правильно виконували завдання, а де були труднощі, вчитель допомагав. Компоненти уроку були пов'язані між собою логічною послідовністю і забезпечили дидактичну цілісність уроку. Проте помічено, що у процесі вивчення нового матеріалу була надана перевага словесним методам (розповідь, пояснення), що призвело до активності вчителя і пасивності учнів. Тема погоди тісно пов'язана з усіма природничими науками і може бути базовою для поглиблення знань з фізики, хімії, біології, географії в 7-9 класах.

Для системного вивчення природних процесів і явищ можна започатковувати шкільні проекти, в яких кожен клас виконуватиме свою роль у рамках програми інтегрованих курсів природничих наук, які є базовими для поглибленого вивчення окремих предметів природничого циклу.

Перспективною є інтеграція природничих наук з гуманітарними науками, наприклад, в рамках проектів дослідження природної та культурно-історичної спадщини – як на місцевому, так і на регіональному та національному рівнях.

Для цього насамперед потрібен фаховий методичний супровід, апробований як при розробці інтегрованих курсів, так і на практиці їх викладання в ЗЗСО.

Література:

1. ОПП Природничі науки. Інтегрована програма: chrome-extension://efaidnbmninnibpcapjpcglclefindmkaj/https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2022/06/op_pryrodnichi_nauky__integrovana_programa_-red.-30.05.2022.pdf.
2. Новогребельська гімназія: https://nvkng.blogspot.com/p/blog-page_14.html?m=1.

ОПП «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ГЕОГРАФІЯ)» ОС «МАГІСТР»: ВИКЛИКИ І ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ

В. І. Біланюк, Л. І. Котик,

Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна

Проаналізовано особливості підготовки здобувачів освіти Львівського національного університету імені Івана Франка за ОПП «Середня освіта (Географія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Означено головні виклики ОПП: перехресний вступ, подолання наявних та набутих освітніх втрат, низька професійна мотивація здобувачів

освіти, розмиті перспективи працевлаштування, падіння престижності професії. Зазначено, що трансформація ОПП здійснюється у напрямку переосмислення змістового наповнення освітніх компонентів та їх структурного розмаїття з посиленням україноцентричної складової, формування м'яких навичок, впровадження елементів дуальної освіти і суспільно-орієнтованого навчання.

Ключові слова: освітня програма, середня освіта, географія, виклики, україноцентризм, м'які навички, суспільно-орієнтоване навчання, дуальна освіта.

**EPP «SECONDARY EDUCATION (GEOGRAPHY)» MASTER'S DEGREE
PROGRAMME: CHALLENGES AND RETHINKING**

V. Bilanyuk, L. Kotyk

The article analyses the peculiarities of training of students of Ivan Franko National University of Lviv in the study programme «Secondary Education (Geography)» of the second (master's) level of higher education. The main challenges of the EPP are identified: cross-entry, overcoming existing and acquired educational losses, low professional motivation of students, blurred employment prospects, and a decline in the prestige of the profession. It is noted that the transformation of the EPP is carried out in the direction of rethinking the content of educational components and their structural diversity with the strengthening of the Ukraine-centric component, the formation of soft skills, the introduction of elements of dual education and socially oriented learning.

Keywords: curriculum, secondary education, geography, challenges, Ukraine-centrism, soft skills, socially-oriented learning, dual education.

Трансформаційні зміни освітнього простору України, запити ринку праці та суспільства, виклики російсько-української війни зумовлюють перегляд та актуалізацію освітньо-професійних програм (ОПП) підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти. Особливо гостро це питання постає у сфері середньої освіти, де відсутній затверджений Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівня з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта. Це спричинює сум'яття у розробці та акредитації закладами освіти ОПП, які, на загал, забезпечують виконання проекту Стандарту [7] з формування загальних і фахових компетентностей [1, 5], але різняться за структурою і наповненістю навчальних і педагогічних практик, їхньою узгодженістю з теоретичними освітніми компонентами та відповідністю означеної у проекті Стандарту кваліфікацією здобувачів освіти. Власне професійна кваліфікація у проекті Стандарту викликає особливу неоднозначність, оскільки має містити не тільки усталений компонент – вчитель, та зрозумілий компонент, з огляду структури навчальних програм рівня стандарт з середньої освіти у старших класах та її кореляцією з програмами передвищої освіти, – викладач закладу фахової передвищої освіти, але й новий, означений у проекті Стандарту – викладач вищої освіти. Підготовка професіонала за такою широкою професійною кваліфікацією за умов можливості перехресного вступу на спеціальність та обмежених обсягів освітнього процесу на ОПП – 90 кредитів, 1 рік і 4 місяці є викликом для системи вищої освіти України.

Розроблена у Львівському університеті ОПП «Середня освіта (Географія)» [6] другого (магістерського) рівня вищої освіти (гарант – проф. М. Дністрянський) враховує вимоги проєкту Стандарту щодо формування загальних, фахових компетентностей і компетентностей предметної спеціальності; забезпечує підготовку професіонала за кваліфікацією: Магістр освіти. Вчитель географії. Викладач закладу фахової передвищої освіти. Її нормативний блок сформований 15 освітніми компонентами загальним обсягом 66 кредитів; вибіркового блоку містить вісім освітніх компонентів обсягом 24 кредити ЄКТС (табл. 1).

Таблиця 1

Перелік освітніх компонентів ОПП «Середня освіта (Географія)»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Код н/д	Компоненти навчальної програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1. Обов'язкові компоненти ОПП			
1.1. Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Методика науково-педагогічних досліджень	3	Екзамен
ОК 2	Освітній менеджмент в географії	3	Екзамен
ОК 3	Міждисциплінарний підхід у навчанні географії в школі	3	Екзамен
ОК 4	Актуальні проблеми освітнього процесу у сучасній школі	4	Екзамен
ОК 5	Педагогічна майстерність	3	Екзамен
Загальний обсяг компонент циклу		16 кредитів	
1.2. Цикл професійної та практичної підготовки			
ОК 6	Інформаційні технології на заняттях з географії	3	Екзамен
ОК 7	Інновації в географічній освіті (<i>англ. мова</i>)	4	Екзамен
ОК 8	Сучасні проблеми навчання географії України у школі	4	Екзамен
ОК 9	Географічна термінологія в шкільній освіті	3	Залік
ОК 10	Позакласна робота вчителя географії	3	Залік
ОК 11	Магістерський семінар	3	Залік
ОК 12	Курсова робота	3	диф. залік
ОК 13	Практика: Навчально-педагогічна	12	диф. залік
ОК 14	Практика: Педагогічно-стажувальна	6	диф. залік
ОК 15	Кваліфікаційна (магістерська) робота	9	захист
Загальний обсяг компонент циклу		50 кредитів	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		66 кредитів	

2. Вибіркові компоненти ОПП			
2.1. Компоненти вільного вибору студента			
2.1.1. Цикл загальної підготовки			
ВК 1	Дисципліна вільного вибору	3	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент циклу		3 кредити	
2.1.2. Цикл професійної і практичної підготовки			
ВК 2- ВК.7	Вибіркова дисципліна	3 x 6	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент циклу		21 кредит	
Загальний обсяг вибірових компонент:		24 кредити	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОПП		90 кредитів	

Укладено за: [6].

При розробці ОПП враховано виклики:

➤ перехресний вступ і подолання освітній розривів (англ. educational gap, achievement gap): в ОПП 2023 р. запроваджено освітні компоненти «Актуальні проблеми освітнього процесу у сучасній школі», «Міждисциплінарний підхід у навчанні географії у школі», «Методика науково-педагогічних досліджень», «Педагогічна майстерність», які націлені не лише на формування загальних і фахових компетентностей у здобувача освіти, але забезпечують його інтеграцію, за умов перехресного вступу, в теоретико-методичну сферу педагогіки, тим самим долаючи сформований освітній розрив;

➤ подолання освітніх втрат: «коронавірусний холод» і війна спричинили до формування значних освітніх втрат у здобувачів освіти ОС «Бакалавр». З метою їх надолуження оптимізовано матеріал, який розглядається на освітніх компонентах ОС «Магістр», впроваджено інноваційні засоби його подання: «Сучасні проблеми навчання географії України у школі», «Інформаційні технології на заняттях з географії», «Інновації в географічній освіті», «Глобальні проблеми людства»;

➤ низька професійна мотивація здобувачів освіти: як зазначила проф. Д. Мальчикова: «освітні реформи останніх років викликають значне занепокоєння, оскільки зміст і тривалість географічних компонентів середньої освіти постійно зменшується» [3, с. 226; 4]. Запровадження в ОПП освітнього компоненту «Освітній менеджмент в географії» [2] націлено на розширення професійних уявлень здобувачів освіти про можливості застосування географічної освіти у практиці на рівні функціонування закладів освіти, територіальних громад, започаткування власної проєктної діяльності у сфері освіти;

➤ падіння престижу професії: у структуру освітнього процесу запроваджено екскурсії здобувачів освіти у приватні навчальні заклади, які пропагують нову систему цінностей, творять унікальне освітнє середовище, забезпечують гідні соціально-економічні гарантії для освітян (наприклад, «Школа вільних та небайдужих», м. Львів). Екскурсії відкривають для здобувачів освіти новий зріз можливого працевлаштування, мотивують до професійного зростання, занурення в професію. У цьому контексті також

розширено базу закладів освіти для проведення педагогічних практик — приватні ліцеї, провідні фахові коледжі й коледжі у структурі Львівського університету;

ОПП розроблено у руслі україноцентричної парадигми, яка розкривається як нормативними («Сучасні проблеми навчання географії України у школі») так і вибірковими («Геополітичні проблеми України», «Топоніміка України для середньої школи», «Постаті українського землезнання», «Геоісторична компонента в шкільній освіті» та ін.) освітніми компонентами. Українознавчі аспекти в ОПП посилені на фоні російсько-української війни та націлені на розкритті важливості ролі географії у формуванні безпекового потенціалу України, збереження її культурного розмаїття, примноження соціально-економічної спроможності, інноваційної активності, інвестиційної привабливості.

Наскрізно у межах освітніх компонентів ОПП відбувається формування м'яких навичок здобувачів освіти, з-поміж яких варто виокремити: стресостійкість («Педагогічна майстерність», «Практика»), креативність, оригінальність, ініціативність («Міждисциплінарний підхід у навчанні географії в школі», «Педагогічна майстерність», «Позакласна робота вчителя географії», «Практика»), технологічна грамотність («Інформаційні технології на заняттях з географії»), вирішення проблем та генерування ідей («Глобальні проблеми людства», «Методика науково-педагогічних досліджень»), лідерські навички та соціальна відповідальність («Практика») та ін.

З метою інтеграції теоретичного аспекту освітнього процесу ОПП з розв'язанням проблем на локальних територіях зосередження закладів освіти у рамках освітнього курсу «Освітній менеджмент в географії» впроваджено елементи суспільно-орієнтованого навчання. Здобувачам освіти пропонують розв'язати одну з освітніх проблем територіальної громади через призму використання географічних знань та методик, тим самим демонструючи цінність географічної освіти, її прикладну спрямованість і суспільну значущість.

На часі є впровадження елементів дуальної освіти в процес підготовки здобувачів освіти з предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). В ОПП Львівського університету це заплановано реалізувати шляхом долучення здобувачів освіти у рамках освітніх компонентів до уроків в онлайн-школах області.

Література:

1. Біланюк В.І., Котик Л.І. Освітня програма як об'єкт освітнього менеджменту в географії (на прикладі ОПП Середня освіта (Географія) другого (магістерського) рівня вищої освіти). *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 9 (15). С. 673-686. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9\(15\)-673-686](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9(15)-673-686).

2. Біланюк В.І., Котик Л.І. Навчальна дисципліна «Освітній менеджмент в географії» у системі підготовки магістрів освіти. *Актуальні питання у*

сучасній науці. 2023. № 8 (14). С. 737-750. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-8\(14\)-737-750](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-8(14)-737-750)

3. Мальчикова Д.С. Професійна підготовка вчителів географії у контексті освітніх реформ і викликів глобалізації. Географічна наука та освіта: від констатації до конструктивізму: зб. наук. праць. Київ, 2018. С. 225-227.

4. Мальчикова Д.С., Мезенцев К.В. Публічний імідж географії в контексті трансформації стандартів базової середньої освіти: досвід України і світу. *Укр. геогр. журн.* 2022. №1. С. 53-63. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2022.01.053>.

5. Мальчикова Д.С., Моликевич Р.С., Захаров О.О., Борис У.З. Освітні програми підготовки вчителів географії: зміст, структура, реалізація автономії університетів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Географічні науки.* 2022. №17. С. 62-72. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2022-17-6>.

6. *Освітньо-професійна програма «Середня освіта (географія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2023. https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/OPP-014_07-master-2023.pdf.*

7. Стандарт вищої освіти України другий (магістерський) рівень, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 014 Середня освіта (Проект), 2023. <https://mon.gov.ua.app.media.2023/03/20>.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДОМЕННОГО ПРОСТОРУ У КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНИ

В. О. Бобир,
Інститут географії НАН України,
м. Київ, Україна

Робота присвячена трансформації доменного простору у контексті дослідження територіальної ідентичності України, особливо її лінгвістичному аспекті.

Ключові слова: територіальна ідентичність, територія, доменні імена.

TRANSFORMATION OF THE DOMAIN SPACE IN THE CONTEXT OF STUDYING THE TERRITORIAL IDENTITY OF UKRAINE

V. Bobyr

The work is dedicated to the transformation of the domain space in the context of studying the territorial identity of Ukraine, especially its linguistic aspect.

Keywords: territorial identity, territory, domain names.

Територіальна ідентичність як сукупність смислів суб'єктивної соціально-географічної реальності може відображатися як у фізичних, так і у віртуальних просторах, зокрема у Інтернет-просторі. Система Доменних Імен є однією з складових Інтернет-простору, відповідно вона може бути використана

ЗМІСТ

Л. Г. Руденко. ЗАГРОЗИ І ВИКЛИКИ АНТРОПОЦЕНУ І ЇХ ПРОЯВ В УКРАЇНІ	6
Андрейчук Ю. М., Біланюк В. І., Ваньо Н. О., Іванов Є. А., Курганевич Л. П. ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПЕРШОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 183 ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	12
Багмет О. Б. РОЛЬ РЕЛЬЄФУ ПРИ ПРОЄКТУВАННІ ТА БУДІВНИЦТВІ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ	15
Байдіков І. А. ОСОБЛИВОСТІ ЛАНДШАФТІВ КИЇВСЬКОГО ПОЛІССЯ У МЕЖАХ ПРИКОРДОННОЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ	19
Безверхий М. І., Лаврук Т. М., Москаленко А. М. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ З ВИКЛАДАННЯ ІНТЕГРОВАНІХ КУРСІВ ПРИРОДНИЧИХ НАУК	23
Біланюк В. І., Котик Л. І. ОПП «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ГЕОГРАФІЯ)» ОС «МАГІСТР»: ВИКЛИКИ І ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ	26
Бобир В. О. ТРАНСФОРМАЦІЯ ДОМЕННОГО ПРОСТОРУ У КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНИ	31
Бондаренко Р. І., Бойко О. В. РОЛЬ ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ УЧНІВ	33
Бочковська А. І., Подвойська В. І., Руденко Л. Г. СІЛЬСЬКА ПОСЕЛЕНСЬКА МЕРЕЖА УКРАЇНИ: СТАН, РОЗВИТОК, ВТРАТИ (КАРТОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ)	37
Борисенко В. К. НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І РОЛЬ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ У ХХІ СТОЛІТТІ	43
Василенко В. В., Казмірик І. Г. ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У НАВЧАННІ ГЕОГРАФІЇ У 8 КЛАСІ	46
Вишня М. М. НАСЛІДКИ АГРЕСІЇ РОСІЇ НА ТРАНСПОРТНУ ІНФРАСТРУКТУРУ УКРАЇНИ: ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗБИТКІВ	49
Влах М. Р. МОВНІ ІГРИ В ГЕОГРАФІЧНІЙ ОСВІТІ І НАУЦІ	51
Воловик Л. М. ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНИ: НАСЛІДКИ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	55
Голубцов О. Г. ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНІ ПІДХОДИ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОСТОРОВИХ РІШЕННЯ ДЛЯ АЛЕЇ 12.7 У ВІННИЦІ	61
Грушко В. С., Грушко Г. Г. ГЕОГРАФІЯ У ПЛАНУВАННІ ПРОСТОРОВИХ СТРУКТУР І ПОТОКІВ У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ЧАС: ЛОКАЛЬНИЙ, РЕГІОНАЛЬНИЙ, НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РІВНІ	64

**«ГЕОГРАФІЧНА НАУКА ТА ОСВІТА:
ПЕРСПЕКТИВИ Й ІННОВАЦІЇ»**

**МАТЕРІАЛИ
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«GEOGRAPHICAL SCIENCE AND EDUCATION:
PROSPECTS AND INNOVATIONS»**

**MATERIALS OF THE
III INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

Комп'ютерне верстання: Володимир Носаченко

Computer layout: Volodymyr Nosachenko

Дизайн обкладинки: Андрій Вовкодав

Cover design: Andrii Vovkodav

**Кафедра екології, географії і методики навчання,
Факультет природничої освіти,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі,
вул. Сухомлинського, 30,
м. Переяслав, Київська область, 08401
olimp-geograf@ukr.net**

Department of Ecology, Geography and Teaching Methods,
Faculty of Natural Education,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav,
Sukhomlynskoho Str., 30,
Pereiaslav, Kyiv reg., 08401
olimp-geograf@ukr.net

